

SWEDISH ENVIRONMENTAL PROTECTION AGENCY

1(2)

Enocksson, Egon
Tel: +46-10-698 11 91
Egon.enocksson
@naturvardsverket.se

2015-01-22 Ärendenr:
NV-04556-14

Sundhetsministeriet
Tove Kjeldsen,
tk@sum.dk

Naturstyrelsen
Christina Bergendorff,
cberg@nst.dk

Sveriges svar på dansk plan för etablering av slutdeponi för låg- och mellanradioaktivt avfall.

Danmark underrättade Sverige angående en påbörjad planering av en slutdeponi för låg- och medelaktivt radioaktivt avfall i juni 2014. Naturvårdsverket svarade att Sverige avsåg att delta i det fortsatta samrådet och Sverige mottog, i enlighet med Esbokonventionens protokoll, den 2 oktober 2014 ett förslag till plan och en miljörapport för etablering av slutdeponi för danskt låg- och mellanaktivt avfall.

Samrådsprocessen i Sverige

Naturvårdsverket har sänt det inkomna underlaget på remiss till centrala och regionala myndigheter och miljöorganisationer. Naturvårdsverket har offentliggjort underlaget på verkets webbplats och informerat media i södra Sverige och miljömedia om samrådet. Remisstiden i Sverige har varit från den 28 oktober 2014 till den 19 december 2015.

Inkomna svar

Naturvårdsverket har mottagit sju svar där **Havs- och vattenmyndigheten** och **Region Skåne** avstår från att yttra sig. **Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)** avstår från att lämna synpunkter på underrättelsen men betonar vikten av att ansökan bör behandlas i enlighet med förfarandet för miljökonsekvensbeskrivningar (VVM enligt dansk lag).

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) konstaterar bland annat att myndigheten inte kan bedöma eventuella miljökonsekvenser för Sverige med utgångspunkt

från tillgängliga uppgifter. SSM ser därför fram emot ett fortsatt deltagande i samrådet för etablering av slutdeponi.

Kärnavfallsrådet anser att ansvariga myndigheter i Danmark bör rådgöra med SSM och Finska Strålsäkerhetscentralen (STUK) under processens gång då de har stor erfarenhet av frågor gällande slutförvar.

Länsstyrelsen i Skåne konstaterar att vissa frågeställningar lämnas för framtida mer detaljerade analyser och bedömer att de viktiga frågeställningarna i detta skede främst är kopplat till lämplig lokalisering, kriterier för lokalisering jämfört med strålskyddsbehov och miljöpåverkan. Länsstyrelsen anser att lokaliseringsalternativen borde kompletteras med värderingar i form av till exempel poäng. Innan ett lokaliseringsalternativ kan väljas bör frågan om klassning vara utredd och här bör en jämförelse med svenska bedömningsgrunder för klassning av radioaktivt avfall framgå.

Länsstyrelsen nämner vikten av att ta hänsyn till klimatförändringar och andra aspekter såsom extremt väder. Länsstyrelsen anser vidare bland annat att befintliga anläggningar i andra länder som kan användas som referens bör beskrivas och miljörapporten behöver även utreda möjligheterna för export.

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning (MKG) konstaterar att den danska slutförvarsplaneringen inte tagit hänsyn till de synpunkter föreningen framförde i sitt tidigare yttrande från 10 juli där man lyfte 10 punkter om bland annat klassning av avfallet, bästa möjliga teknik, brister i metodfrågan, demokratifrågan i lokaliseringsprocessen, möjligheten att byta olika typer av avfall mellan länder, att endast strategin att mellanlagra avfallet ytterligare en tid är framkomlig samt att Danmark skulle inleda ett mer omfattande samarbete med SSM vad gällde kriterier för klassificering av avfallet och för att bedöma den långsiktiga miljösäkerheten av ett slutförvar.

För Naturvårdsverket

EvaLinda Sederholm
Sektionschef

Egon Enocksson

Bilagor, yttranden från
Sveriges Geologiska Undersökning
Strålsäkerhetsmyndigheten
Kärnavfallsrådet
Länsstyrelsen i Skåne
Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning

För kännedom
Miljödepartementet, Lars Lennwall

Kontaktperson
Miljöavdelningen
Niklas Hansson
010 – 224 13 64
niklas.hansson@lansstyrelsen.se

Naturvårdsverket
(e-post: registrator@naturvardsverket.se)

Yttrande angående en miljörapport för en plan för etablering av slutdeponi för låg- och mellanaktivt avfall i Danmark i enlighet med Esbokonventionens protokoll

Naturvårdsverket har lämnat Länsstyrelsen Skåne tillfälle att yttra sig över en miljörapport för en plan för etablering av slutdeponi för låg- och mellanaktivt avfall i Danmark i enlighet med Esbokonventionens protokoll.

Länsstyrelsen lämnar följande yttrande med kommentarer:

Länsstyrelsen bedömer att "Plan för etablering af slutdepot for dansk lav- og mellemaktivt affald – Miljörapport" tydliggör och utvecklar flera av de synpunkter som lämnades i Länsstyrelsen förra yttrande daterat den 3 juli 2014. Andra frågeställningar lämnas för framtida mer detaljerade analyser som man avser att genomföra efter beslut om slutförvar, mellanförvar eller export av avfallet. Länsstyrelsen bedömer att de viktiga frågeställningarna i detta skede främst är kopplat till lämplig lokalisering, kriterier för lokalisering jämfört med strålskyddsbehov och miljöpåverkan.

Länsstyrelsen anser att lokaliseringalternativ borde kompletteras med värderingar i form av t.ex. poäng och sammanställa detta i en tabell för bästa överskådlighet och jämförbarhet mellan de olika alternativen inklusive nollalternativet. Före det att ett lokaliseringalternativ kan väljas bör frågan om klassning vara utredd i enlighet med gällande EU lagstiftning eller motsvarande. Här bör även en jämförelse med svenska bedömningsgrunder för klassning av radioaktivt avfall framgå.

Såsom Länsstyrelsen tidigare yttrade sig är det viktigt att ta hänsyn till klimatförändringar i enlighet med vad som IPCC och även andra länder kring Östersjön och Nordsjön räknar med, såväl worst case såsom den långsiktiga påverkan efter 2100. Det är troligt att havsnivåhöjningen fortsätter en tid efter 2100. I synnerhet är den långsiktiga aspekten viktig när ett slutförvar avses byggas.

Även andra aspekter såsom extremt väder med ökad nederbörd samt risk för skred och ändrade grundvattennivåer bör tas med.

Länstyrelsen anser även att en riskbedömning med värdering av de olika riskerna, t.ex. i form av poäng och där sannolikhet och konsekvenser framgår samt även en sammanställning i form av en tabell som underlättar för jämförelser mellan alternativen.

I det fall det finns det finns befintliga liknande anläggningar i andra länder som kan användas för referens bör de beskrivas och redovisas. Vidare behöver miljörapporten även utreda möjligheterna för export.

Slutligen önskar Länstyrelsen Skåne att vara remissinstans i den framtida processen på grund av den geografiska närheten till Danmark och angränsande havsområden.

Detta yttrande har beslutats av avdelningschef Annelie Johansson. I handläggningen har även deltagit beredskapshandläggare Carl-Axel Stenberg, samt miljöhandläggare Niklas Hansson, föredragande.

Annelie Johansson

Niklas Hansson

Kopia till:

Miljöavdelningen (AJ, GL, NH)

Samhällsbyggnadsavdelningen (JE, CAS)

Akten

Strålsäkerhetsmyndigheten

Swedish Radiation Safety Authority

Naturvårdsverket

106 78 STOCKHOLM

Yttrande

Vårt datum: 2015-01-14
Er referens: NV-04556-14
Diarienum: SSM2014-5566
Dokumentnr: 14-3842
Handläggare: Patrik Borg
Telefon: +46 8 799 4177

Remiss - Dansk plan för etablering av slutdeponi för danskt låg- och mellanaktivt avfall

Strålsäkerhetsmyndighetens ställningstagande

Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) konstaterar att samrådshandlingarna innehåller delar av den information som myndigheten efterfrågade i sitt tidigare yttrande i ärende NV-04556-14. SSM konstaterar vidare att myndigheten med utgångspunkt från de uppgifter som är tillgängliga i samrådshandlingarna inte kan bedöma eventuella miljökonsekvenser för Sverige.

Av samrådshandlingarna framgår dock att den information som SSM efterfrågar kommer att tillhandahållas i senare skeden av samrådet enligt Esbokonventionens protokoll. SSM ser därför fram mot ett fortsatt deltagande i samrådet för etablering av slutdeponi för danskt låg- och medelaktivt avfall.

Ärendet

SSM har beretts möjlighet att lämna synpunkter i enlighet med Esbokonventionen på samrådshandlingar angående etablering av slutdeponi för danskt låg- och medelaktivt avfall.

I detta ärende har avdelningschefen Johan Anderberg beslutat. Utredaren Patrik Borg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också verksamhetsjuristen Pernilla Sandgren, enhetschefen Ansi Gerhardsson samt utredarna Ann-Christin Hägg, Annika Bratt och Anders Wiebert deltagit.

STRÅLSÄKERHETSMYNDIGHETEN

Johan Anderberg

Patrik Borg

Strålsäkerhetsmyndigheten
Swedish Radiation Safety Authority

SE-171 16 Stockholm
Solna strandväg 96

Tel: +46 8 799 40 00
Fax: +46 8 799 40 10

E-post: registrator@ssm.se
Webb: stralsakerhetsmyndigheten.se

För kännedom

1. Miljödepartementet
2. Kärnavfallsrådet

Egon Enocksson
Naturvårdsverket
106 48 Stockholm

Samråd om plan och miljörapport för danskt slutförvar

Naturvårdsverkets referens: NV-04556-14

(Se även Dnr M 1992:A/2014/21)

Kärnavfallsrådet ställningstagande

Kärnavfallsrådet anser att ansvariga myndigheter i Danmark bör rådgöra med svenska Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM) och Finska Strålsäkerhetscentralen (STUK) under processens gång eftersom de har stor erfarenhet av frågor gällande slutförvar.

Ärendet

Danmark planerar att slutdeponera sitt låg- och medelaktiva radioaktiva avfall. I en plan har sex möjliga platser föreslagits för slutdeponi. Dessutom finns ett nollalternativ med fortsatt förvaring vid forskningscentret Risø.

Sverige har möjlighet att lämna synpunkter på plan för etablering av slutdeponi för danskt låg- och medelaktivt radioaktivt avfall med bifogad miljörapport (MKB).

Beredning av ärendet

Beslut i detta ärende har fattats av Kärnavfallsrådets kanslichef Anna Sanell.

Anna Sanell

Kärnavfallsrådets kanslichef

Ärendenr: NV-04556-14

Till: Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG:s, synpunkter på "Plan and strategic environmental impact assessment for the establishment of a permanent repository for Danish low and intermediate level waste"

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, lämnade den 10 juli in ett yttrande till Naturvårdsverket enligt Esbokonventionen över dokumentet "Scoping of a Danish strategic environmental assessment of the plan proposal for establishing a repository for Danish low and intermediate level radioactive waste". Föreningen har nu fått möjlighet att yttra sig över dokumentet "Plan and strategic environmental impact assessment for the establishment of a permanent repository for Danish low and intermediate level waste".

I yttrandet av den 10 juli, som bifogas som bilaga 1, lyftes följande 10 punkter:

1. Det är angeläget att Sverige fortsätter delta i processen med miljöbedömningen av de danska slutförvarsplanerna.
2. De ca. 233 kg bestrålat bränsle som ingår i det danska avfallet är att betraktas som högaktivt radioaktivt avfall. Det finns även med all sannolikhet vid Risø avfallsbehållare som innehåller långlivat medelaktivt radioaktivt avfall och behållare vars innehåll är osäkert och därför av försiktighetsskäl bör betraktas som långlivat medelaktivt avfall. Dessa två avfallskategorier kan inte placeras i ett slutförvar avsett i första hand för kortlivat låg- och medelaktivt avfall.
3. Den danska slutförvarsplaneringen har uppenbara problem med att på ett riktigt sätt kategorisera det danska radioaktiva avfallet. Mest uppenbart gäller detta de ca 233 kg bestrålat bränsle där värmeutveckling per volymenhet används för att klassificera avfallet som medelaktivt. Med samma resonemang blir allt bestrålat bränsle från kärnkraftverk i världen med tiden medelaktivt i stället för högaktivt. Det gör inte avfallet mindre farligt. Bestrålat bränsle måste betraktas som sådant

och klassificeras som högaktivt och slutförvaras som använt kärnbränsle, dvs med en säkerhetsanalys som utgår från att det är farligt i hundratusentals år.

4. De metoder som föreslås för det danska slutförvaret är inte bästa möjliga teknik, inte ens för kortlivat radioaktivt avfall. Danmark bör utgå ifrån att ett slutförvar för kortlivat lågaktivt radioaktivt avfall måste placeras på ett betydligt större djup än som anges i underlaget, förmodligen på 300-500 m djup beroende på lokaliseringen.

5. Den danska lokaliseringsprocessen är undermålig om en säker slutförvarslösning ska åstadkommas. Först måste metodfrågan avgöras, sedan kan en lokaliseringsprocess utföras för att hitta den bästa platsen för den valda metoden.

6. Danmark måste ta till sig de vetenskapliga rön som framkommit vid lokaliseringsprocessen av ett svensk slutförvar för använt kärnbränsle där det visats att en lokalisering på djupet i ett område för storregional grundvattenströmning kan ge betydande förbättring av säkerheten för ett slutförvar för radioaktivt avfall. Utsläpp från ett slutförvar som lokaliseras i ett område för inströmning av storregional grundvatten kan fördröjas tiotusentals år jämfört med ett slutförvar som lokaliseras exempelvis nära kusten.

7. Den danska processen för att lokalisera ett slutförvar inte bygger på frivillighet. Det finns inget demokratiskt land i världen där ett slutförvar för radioaktivt avfall har byggts trots motstånd från lokalbefolkningen och frågan är om Danmark kommer att kunna bli det första landet där så sker. Risker för att lokaliseringsprocessen havererar och måste startas om är betydande.

8. En av de tre strategierna i de danska slutförvarsplanerna är att allt radioaktivt avfall ska exporteras. En sådan strategi är tveksam. Huvudprincipen för hantering av radioaktivt avfall att det ska tas om hand i det egna landet om inte särskilda skäl föreligger. Däremot är det så att det i det danska fallet föreligger särskilda skäl att exportera en mindre del av det radioaktiva avfallet. Att Danmark bör bygga ett slutförvar för kortlivat lågaktivt avfall är helt rimligt. Att bygga slutförvar för relativt små mängder högaktivt och långlivat medelaktivt avfall måste anses som mindre rimligt. Det måste därför anses helt legitimt för Danmark att exportera de ca. 233 kg bestrålat kärnbränsle samt de tunnor som innehåller eller befaras innehålla långlivat medelaktivt avfall. Det borde rimligtvis vara möjligt för Sverige, som har betydligt mer av motsvarande avfallstyper, att ta emot det danska avfallet för slutförvaring ihop med det svenska avfallet. Detta på samma sätt som Sverige har exporterat och tagit emot mindre mängder av avfall till och från andra länder när det funnits särskilda skäl. Svensk lagstiftning tillåter export och import av radioaktivt avfall om synnerliga skäl föreligger och de svenska planerna för slutförvaring av radioaktivt avfall inte försvåras.

9. Sammanfattningsvis ansåg MKG att de danska planerna för att lokalisera och bygga ett slutförvar är så bristfälliga att det endast är strategin att mellanlagra avfallet ytterligare en tid som är framkomlig.

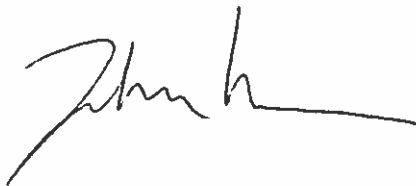
10. Slutligen förordade MKG att Danmark skulle inleda ett mer omfattande samarbete med den svenska Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, för att i samsyn ta fram kriterier för klassificering av det dansk radioaktiva avfallet och för att ta fram

kriterier för att bedöma den långsiktiga miljösäkerheten av ett slutförvar. Samarbete skulle även kunna ske med SVAFO AB för att arbeta med klassificering och rekonditionering av avfallstunnor som innehåller eller kan innehålla långlivat medelaktivt radioaktivt avfall.

MKG har studerat det nya dokumentet och kan konstatera att den danska slutförvarsplaneringen inte tagit hänsyn till de synpunkter föreningen framförde i juli. Synpunkterna framförs på detta sätt därför en gång till med förhoppning om att de kan påverka den framtida planeringen för det danska programmet för hantering och slutförvaring av radioaktivt avfall.

Det enda tillägget MKG vill göra är att om export sker av de 233 kg bestrålat bränsle eller tunnor med långlivat medelaktivt avfall så kan det ske i en bytesaffär där Danmark tar emot motsvarande aktivitet med kortlivat avfall som kan slutförvaras tillsammans med det kortlivade danska radioaktiva avfallet.

Med vänlig hälsning,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Johan Swahn', with a long horizontal stroke extending to the right.

Johan Swahn

kanslichef, MKG
070-467 37 31
johan.swahn@mkg.se

Ärendenr: NV-04556-14

Till: Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

**Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG:s,
synpunkter på ”Scoping of a Danish strategic environmental
assessment of the plan proposal for establishing a repository for
Danish low and intermediate level radioactive waste”**

Miljöorganisationernas kärnavfallsgranskning, MKG, vill i samrådet enligt Esbokonventionen för de danska planerna på slutförvaring av radioaktivt avfall framföra följande allmänna synpunkter utgående från det underlag som finns i dokumentet ”Scoping of a Danish strategic environmental assessment of the plan proposal for establishing a repository for Danish low and intermediate level radioactive waste”.

1. Det är angeläget att Sverige fortsätter delta i processen med miljöbedömningen av de danska slutförvarsplanerna. MKG har följt de danska slutförvarsplanerna sedan våren 2011 och det finns allvarliga brister i planerna som kan leda till negativ miljöpåverkan på Sverige i framtiden. Det främsta problemet är att Danmark planerar att slutförvara hög- och medelaktivt radioaktivt avfall tillsammans med kortlivat avfall med slutförvarsmetoder Sverige inte ens skulle godkänna för kortlivat radioaktivt avfall. Att dessutom alla de platser som Danmark planerar att lokalisera slutförvaret på ligger så att utsläppen blir till havet gör att risken för negativ svensk miljöpåverkan är påtaglig.

2. Det danska radioaktiva avfallet har uppkommit vid kärnforskningsanläggningen vid Risø där verksamheten haft en liknande inriktning som den som bedrivits och fortfarande bedrivs vid den svenska kärnforskningsanläggningen vid Studsvik. Avfallet som finns vid Risø liknar därför det som finns i Studsvik. En av anläggningarna vid Risø var en ”hot cell”-anläggning av samma typ som Studsvik Hot Cell Laboratory. Vid den danska anläggningen genomfördes samma typer av undersökningar på använt kärnbränsle och bestrålat kärnbränsle som görs vid Studsvik. En av avfallsfraktionerna som ska slutförvaras enligt de danska planerna är därför ca. 233 kg bestrålat bränsle. Utbränningsgraden i det danska bestrålade

bränslet är högt och avfallet måste betraktas som högaktivt radioaktivt avfall. Motsvarande avfall från Studsvik placeras i särskilda stålbehållare som mellanlagras i mellanlagret Clab vid Oskarshamns kärnkraftverk tillsammans med det använda kärnbränslet från de svenska kärnkraftverken. I Sverige ska detta avfall sedan slutförvaras som högaktivt radioaktivt avfall i ett framtida slutförvar för använt kärnbränsle. Enligt de danska planerna ska motsvarande avfall placeras i ett slutförvar för kortlivat radioaktivt avfall med bara någon ytterligare säkerhetsåtgärd vidtagen.

Liksom vid Studsvik finns dessutom vid Risø många tunnor med radioaktivt avfall vars innehåll är dåligt känt. Det betyder att det med all sannolikhet finns tunnor som innehåller lång-livat radioaktivt avfall i kvantiteter som innebär att avfallet är att betraktas som lång-livat medelaktivt avfall. Liksom i Sverige bör dessutom tunnor som det inte går att klargöra den radioaktiva statusen för enligt försiktighetsprincipen betraktas som lång-livat medelaktivt avfall. I Danmark planeras det för att dessa tunnor ska deponeras i ett slutförvar för kortlivat lågaktivt radioaktivt avfall. I Sverige ska ett särskilt slutförvar byggas för medelaktivt långlivat radioaktivt avfall och detta avfall får inte deponeras i det existerande slutförvaret för kortlivat radioaktivt avfall, SFR, vid Forsmarks kärnkraftverk.

3. Den danska slutförvarsplaneringen har uppenbara problem med att kategorisera det radioaktiva avfallet som ska slutförvaras. Danmark använder klassificeringssystem och gränsvärdessystem som tagits fram av det internationella atomenergiorganet IAEA trots att dessa måste anses vara lägsta godtagbara kriterier. Det finns inga skäl för Danmark att använda lika strikta kategoriseringssystem som vi använder i Sverige. Det betyder att Danmark även måste använda lika stränga bedömningar av långsiktig säkerhet som vi använder i Sverige om inte det ska finnas en risk för negativ miljöpåverkan på Sverige från ett dansk slutförvar. Det är inte det som gäller för de nuvarande danska planerna. Till exempel så har Danmark packat om det 233 kg bestrålade bränslet i volymmässigt större behållare så att det utgående från värmeutvecklingskriterier ska kunna klassificeras som medelaktivt. Något sådant skulle vara fullständigt otänkbart i Sverige.

4. Vid en granskning av de metoder som föreslås för det danska slutförvaret är det tydligt att Danmark inte söker efter bästa möjliga teknik. Danmark har tydligen utgått från en allmän genomgång av de slutförvarsmetoder som används för kortlivat radioaktivt avfall, möjligen även genom att snegla på vad IAEA har sagt kan vara acceptabla lösningar. Men det är tveksamt om ens de mest djupliggande förslagen skulle vara möjliga att godkänna för ett slutförvar för använt kärnbränsle i Sverige. Det nuvarande svenska slutförvaret för kortlivat radioaktivt driftsavfall SFR godkändes med ett djup på 70 m gjordes det enligt kriterier som gällde vid slutet av 1980-talet. Det är ytterst tveksamt om SFR skulle få godkänt vid en svensk miljöprövning idag. När det svenska kärnavfallsbolaget SKB nu vill bygga ut SFR med en del för att ta hand om det kortlivade radioaktiva rivningsavfallet från de svenska kärnkraftverken föreslås att den nya delen placeras på ett större djup än nuvarande förvaret, ca. 120 m. Men det är oklart om det räcker för att få ett godkännande vid den kommande miljöprövningen. Slutförvaret kommer fortfarande att ha som en del av säkerhetskriterierna utsläpp med utspädningen i

den omgivande recipienten Östersjön. Detta kan komma att underkännas vid miljöprovningen.

Det är därför tveksamt om någon av de slutförvarslösningar som finns i det danska underlaget skulle godkännas vid en svensk miljöprovning. De danska slutförvarsplanerna bygger på en säkerhetskultur som är helt främmande ur en modern svensk synvinkel utgående från nuvarande svensk lagstiftning. Danmark måste utgå ifrån att ett slutförvar för kortlivat lågaktivt radioaktivt avfall måste placeras på ett betydligt större djup än som anges i underlaget, förmodligen på 300-500 m djup beroende på lokaliseringen.

5. Även den danska lokaliseringsprocessen är undermålig om en säker slutförvarslösning ska åstadkommas. För det första görs lokaliseringsprocessen innan en metod har valts för slutförvaret vilket gör det omöjligt att bedöma miljökonsekvenserna vid en lokalisering vid de olika platserna som nämns i underlaget. Att utgå ifrån en generisk slutförvarsmetod i en lokaliseringsprocess som Danmark gjort är inte en seriös hantering av den komplicerade frågan att hitta den bästa platsen för ett slutförvar för radioaktivt avfall. Först måste metodfrågan avgöras, sedan kan en lokaliseringsprocess utföras för att hitta den bästa platsen för den valda metoden.

6. Danmark måste ta till sig de vetenskapliga rön som framkommit vid lokaliseringsprocessen av ett svensk slutförvar för använt kärnbränsle där det visats att en lokalisering på djupet i ett område för storregional grundvattenströmning kan ge betydande förbättring av säkerheten för ett slutförvar för radioaktivt avfall. Utsläpp från ett slutförvar som lokaliseras i ett område för inströmning av storregionalt grundvatten kan fördröjas tiotusentals år jämfört med ett slutförvar som lokaliseras exempelvis nära kusten. Att Danmarks process för att lokalisera ett slutförvar inneburit lokaliseringar vid eller nära kuststräckor är därför olyckligt.

7. Även om det inte är en fråga för Sverige kan det påpekas att den danska processen för att lokalisera ett slutförvar inte bygger på frivillighet. Detta innebär att alla de kommuner som är utpekade som möjliga mottagare av ett slutförvar för danskt radioaktivt avfall motsätter sig ett slutförvar i den egna kommunen. Det finns inget demokratiskt land i världen där ett slutförvar för radioaktivt avfall har byggts trots motstånd från lokalbefolkningen och frågan är om Danmark kommer att kunna bli det första landet där så sker. Risker för att lokaliseringsprocessen havererar och måste startas om är betydande.

8. En av de tre strategierna i de danska slutförvarsplanerna är att allt radioaktivt avfall ska exporteras. En sådan strategi är tveksam. Huvudprincipen för hantering av radioaktivt avfall att det ska tas om hand i det egna landet om inte särskilda skäl föreligger. Däremot är det så att det i det danska fallet föreligger särskilda skäl att exportera en mindre del av det radioaktiva avfallet. Att Danmark bör bygga ett slutförvar för kortlivat lågaktivt avfall är helt rimligt. Att bygga slutförvar för relativt små mängder högaktivt och långlivat medelaktivt avfall måste anses som mindre rimligt. Det måste därför anses helt legitimt för Danmark att exportera de ca. 233 kg bestrålat kärnbränsle samt de tunnor som innehåller eller befaras innehålla långlivat medelaktivt avfall. Det borde rimligtvis vara möjligt för Sverige, som har betydligt mer av motsvarande avfallstyper, att ta emot det danska avfallet för slutförvaring ihop med det svenska avfallet. Detta på samma sätt som Sverige

har exporterat och tagit emot mindre mängder av avfall till och från andra länder när det funnits särskilda skäl. Svensk lagstiftning tillåter export och import av radioaktivt avfall om särskilda skäl föreligger.

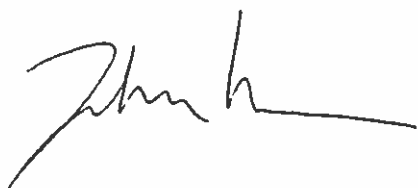
9. Sammanfattningsvis anser MKG att de danska planerna för att lokalisera och bygga ett slutförvar är så bristfälliga att det endast är strategin att mellanlagra avfallet ytterligare en tid som är framkomlig. Ett sådant beslut skulle möjliggöra en omstart av processen att ta fram en metod och plats för ett slutförvar för kortlivat medelaktivt avfall som både är miljömässigt acceptabel och kan ske med demokratisk frivillighet vad gäller lokalisering.

10. Slutligen vill MKG förorda att Danmark inleder ett mer omfattande samarbete med den svenska Strålsäkerhetsmyndigheten, SSM, för att i samsyn ta fram kriterier för klassificering av det dansk radioaktiva avfallet och för att ta fram kriterier för att bedöma den långsiktiga miljösäkerheten av ett slutförvar. Samarbete kan även ske med SVAFO AB för att arbeta med klassificering och rekonditionering av avfallstunnor som innehåller eller kan innehålla långlivat medelaktivt radioaktivt avfall.

Som tidigare påpekats till Naturvårdsverket är tidpunkten för den danska remissen till Sverige enligt Esbokonventionen lagt på ett sätt så att det på grund av semestertider är svårt för svenska myndigheter och organisationer att svara på remissen. MKG föreslår därför att Naturvårdsverket även tar in synpunkter på remissen fram till och med den 31 augusti och även skickar in dessa synpunkter till den danska kontaktpunkten.

MKG arbetar med frågor som rör radioaktivt avfall åt Naturskyddsföreningen. MKG samarbetar i vissa remisser direkt med Naturskyddsföreningen och lämnar in gemensamma yttranden. MKG föreslår att Naturvårdsverket i fortsättningen skickar remisser enligt Esbokonventionen även till Naturskyddsföreningen. När det gäller danska skutförvarsplaner även till länsförbundet Naturskyddsföreningen i Skåne.

Med vänlig hälsning,

Johan Swahn

kanslichef, MKG
070-467 37 31
johan.swahn@mkg.se

Egon Enocksson

Naturvårdsverket

Avdelningen för genomförande

106 48 Stockholm

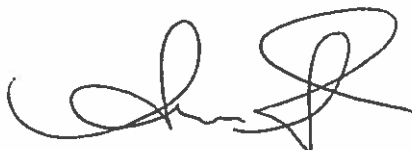
Angående underrättelse från Danmark i enlighet med Esbokonventionens protokoll om plan för etablering av slutdeponi för danskt låg- och mellanaktivt radiaktivt avfall

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har den 2014-11-28 erhållit rubricerat ärende för yttrande. Med anledning härav vill SGU framföra följande:

SGU avstår från att lämna synpunkter på underrättelsen men vill återigen betona vikten av att ansökan bör behandlas i enlighet med förfarandet för miljökonsekvensbeskrivningar.

Beslut i detta ärende har fattats av avdelningschef Anna Åberg.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även enhetschef Jakob Levén deltagit.

Anna Åberg